

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.355.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 17627 Pani Posłanki Lidii Czechak wraz z grupą posłów, w sprawie ograniczenia środków przeznaczonych na aktywizację osób bezrobotnych oraz wsparcia przedsiębiorczości przez powiatowe urzędy pracy, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Tytułem wstępu trzeba zaznaczyć, że samorządy powiatów na finansowanie form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, dysponują w br. w skali kraju środkami Funduszu Pracy („FP”) w kwocie 1,7 mld zł. Ze środków tych finansowane są wszystkie formy pomocy określone w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia¹, w tym staże, prace interwencyjne, roboty publiczne oraz dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej. Minister właściwy do spraw pracy nie przyznaje środków FP na poszczególne formy pomocy ujęte w ustawie. Ich wyboru, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla samorządu powiatu, dokonuje starosta po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy. To samorządy powiatów decydują zatem, uwzględniając potrzeby lokalnych rynków pracy i własne możliwości, o wyborze i finansowaniu poszczególnych form pomocy.

Zmniejszenie środków FP dla poszczególnych województw wynika z niższej kwoty, jaką zabezpieczono dla wszystkich samorządów powiatowych w planie finansowym FP na br. Zestawienie kwot środków FP przyznanych w latach 2025 - 2026 powiatowym urzędowi pracy na działania aktywizacyjne w rozbiciu na poszczególne województwa przekazuję wraz z niniejszą odpowiedzią.

Trzeba podkreślić, że Minister Finansów i Gospodarki wielokrotnie wskazywał, iż wydatki FP objęto stabilizującą regułą wydatkową (SRW) i limitem wskazywanym corocznie w ustawie budżetowej. Zwiększenie limitu wydatków FP może odbyć się pod warunkiem wskazania oszczędności powstałych na innych zadaniach objętych tą regułą. Na dzień dzisiejszy, uwzględniając zgłaszane potrzeby i ograniczone środki, nie wygenerowano oszczędności, które można by przeznaczyć na finansowanie form pomocy kierowanych do osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Niezależnie od tego wciąż prowadzone są rozmowy z Ministrem Finansów i Gospodarki w sprawie możliwości zwiększenia kwoty środków FP w br. z przeznaczeniem na działania aktywizacyjne.

W okresie od stycznia 2024 r. do końca czerwca 2026 r. staże finansowane przez urzędy pracy rozpoczęło 169,2 tys. bezrobotnych.

¹ Dz.U. poz. 620, z późn. zm.

Informacje o liczbie osób bezrobotnych, którym odmówiono udziału w stażach lub innych formach pomocy z powodu braku środków FP są w posiadaniu wyłącznie powiatowych urzędów pracy. Natomiast z danych gromadzonych w ramach statystyki publicznej wynika, że w okresie między styczniem a czerwcem 2026 r. pracodawcy zgłosili do urzędów pracy w całym kraju 27,9 tys. wolnych miejsc aktywizacji w ramach stażu, staże zaś rozpoczęło w tym okresie 24,4 tys. bezrobotnych, co stanowiło ok. 87% wolnych miejsc pracy w ramach stażu zgłoszonych w tym okresie. W latach 2021-2025 odsetek ten wynosił średnio 91,3%.

W resorcie pracy monitoruje się sytuację na rynku pracy, szczególnie uważnie analizując położenie grup doświadczających najpoważniejszych trudności. Problemy osób długotrwale bezrobotnych stawiają przed służbami zatrudnienia wyzwania dotyczące m.in. zwiększenia efektywności udzielanego wsparcia oraz koordynacji i komunikacji w działaniach podejmowanych wspólnie przez różne instytucje niosące im pomoc.

Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych może w dalszym ciągu być - mimo obniżenia funduszy na aktywizację - skuteczne, wymaga to jednak intensyfikacji pomocy przede wszystkim w ramach pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego. Są to usługi najbardziej oczekiwane przez klientów urzędów pracy, którzy w ramach poradnictwa zawodowego mogą otrzymać wsparcie doradcy zawodowego. Pomoc udzielana jest w formie indywidualnej lub grupowej i obejmuje oraz informację zawodową. Doradca zawodowy pomaga znaleźć rozwiązanie problemów związanych z wyborem lub zmianą zawodu, określeniem kompetencji zawodowych czy uzupełnianiem kwalifikacji zawodowych, pomaga też przygotować dokumenty aplikacyjne, przygotować się do rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcami oraz przekazuje wiedzę na temat sprawnego funkcjonowania na rynku pracy (np. gdzie i w jaki sposób szukać ofert legalnej i bezpiecznej pracy).

Osoby bezrobotne i poszukujące pracy mogą korzystać z dostępu do zweryfikowanych przez urzędy pracy ofert pracy za pośrednictwem prowadzonej w MRPiPS bazy ePraca (<https://oferty.praca.gov.pl/portal/strona-glowna>) lub aplikacji mobilnej ePraca. Informację o ofertach pracy można też uzyskać podczas wizyty w dowolnym powiatowym urzędzie pracy.

Dane potwierdzają, że w sytuacji ograniczenia środków na aktywizację pracodawcy zatrudniają pracowników na niesubsydiowanych miejscach pracy – w okresie od stycznia do czerwca 2026 r. pracę niesubsydiowaną podjęło 66,4 tys. długotrwale bezrobotnych wobec 55,6 tys. w analogicznym okresie 2025 r. (wzrost aż o 19,3%).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 ww. ustawy publiczne służby zatrudnienia i OHP powinny stosować zasady równego traktowania w dostępie i podczas korzystania z form pomocy określonych w ustawie i nie mogą dopuszczać się dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, wiek, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, światopogląd, niepełnosprawność, orientację seksualną, przekonania polityczne, przynależność związkową lub do organizacji pracodawców. W celu zagwarantowania równych szans w dostępie do staży w ustawie wprowadzono szereg ułatwień w dostępie do tej formy aktywizacji, m.in:

- zapewniono realizację stażu na jednakowych zasadach dla wszystkich bezrobotnych, bez uzależniania długości stażu od wieku;
- skrócono czas odbywania stażu przez bezrobotnego;

- umożliwiono realizowanie stażu w formie zdalnej. W praktyce oznacza to, że staż będzie mógł być odbywany w całości w formie: stacjonarnej, zdalnej lub hybrydowej, co ułatwi dostęp do staży osobom wykluczonym komunikacyjnie i zamieszkałym w ośrodkach ze słabiej rozwiniętą infrastrukturą transportową;
- rozszerzono staż o możliwość potwierdzenia nabycia wiedzy i umiejętności przez uprawnioną instytucję. Staż będzie mógł się zakończyć egzaminem zawodowym, egzaminem czeladniczym lub inną formą potwierdzającą wiedzę i umiejętności.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej badana jest efektywność zatrudnieniowa i kosztowa podstawowych form aktywizacji obejmujących m.in. staże. Średnia wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej, o którym mowa w art. 28 pkt 2 lit. b ustawy, uzyskana we wszystkich powiatowych urzędach pracy w roku 2024 wyniosła 83,04%. Z kolei średnia wartość wskaźnika efektywności kosztowej podstawowych form aktywizacji zawodowej, o której mowa w art. 28 pkt 2 lit. c ustawy, uzyskana we wszystkich powiatowych urzędach pracy w roku 2024, wyniosła 19 811,70 zł.

Najlepszą wiedzę o kontakcie z osobą potrzebującą w tym zakresie, a także o skuteczności stosowanych metod aktywizacji, posiadają doradcy ds. zatrudnienia i doradcy zawodowi, którzy w zależności od potrzeb oraz rozeznania sytuacji dobierają odpowiednie metody i instrumenty pracy z klientem. Jest to szczególnie ważne w sytuacji ograniczenia środków na aktywizację, gdy konieczna jest intensyfikacja działań w obszarze pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Niezależnie od wspomnianych wyżej środków przekazywanych samorządom powiatowym minister właściwy do spraw pracy dysponuje rezerwą FP, z której może zwiększać, uwzględniając zgłaszane przez urzędy pracy potrzeby, środki przyznane samorządom na finansowanie form pomocy w danym roku budżetowym. Procedurę ubiegania się o środki z rezerwy FP określono w dokumencie „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych w 2026 roku” opublikowanym w Intranecie Publicznych Służb Zatrudnienia 4 lutego br. Na ich podstawie, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiła dwa nabory wniosków dla urzędów pracy o dodatkowe środki z rezerwy FP na finansowanie kosztów realizacji form pomocy. W ramach pierwszego z nich, ogłoszonego 4 lutego br., urzędowi pracy przyznano 173,5 mln zł. Dodatkowe środki otrzymał każdy urząd pracy, który spełniał kryteria naboru i złożył wniosek. W lipcu Ministra ogłosiła drugi nabór wniosków o środki z rezerwy FP na finansowanie programów aktywizacji zawodowej, na który przeznaczono 87 mln zł. Nabór trwał do 27 lipca. Weryfikacja i ocena złożonych wniosków jest w toku.

Pragnę zaznaczyć, że dostępne są ponadto finansowane z FP i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej oraz pożyczki na utworzenie pierwszego stanowiska pracy. Instrumenty te udostępniane są w ramach ogólnopolskiego „Rządowego Programu „Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie II” przez Bank Gospodarstwa Krajowego na podstawie umowy zawartej w 2014 roku z Ministrem Pracy i Polityki Społecznej.

Pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej może zostać udzielona w wysokości nieprzekraczającej 20-krotności przeciętnego wynagrodzenia z 7 letnim okresem spłaty i preferencyjnym oprocentowaniem na poziomie 0,25% w skali roku i możliwością

częściowego umorzenia dla osób uprawnionych do otrzymania dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej na warunkach określonych w ustawie.

W ramach ww. programu udzielane są pożyczki dla przedsiębiorców na utworzenie stanowisk pracy, m.in. dla bezrobotnych skierowanych przez powiatowy urząd pracy. Pożyczek udziela się wyłącznie ze środków FP, w wysokości nieprzekraczającej 10-krotności przeciętnego wynagrodzenia z oprocentowaniem na poziomie 0,25% w skali roku i okresem spłaty do 3 lat, z możliwością przeznaczenia do 25% wartości pożyczki na finansowanie kosztów osobowych związanych z zatrudnieniem. Obowiązkiem pożyczkobiorcy jest utrzymanie zatrudnienia na utworzonym stanowisku pracy przez co najmniej 24 m-ce w pełnym wymiarze czasu pracy, a w przypadku opiekunów osoby z niepełnosprawnością przez co najmniej 12 m-cy i w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy.

Wskazane formy pomocy są dodatkową formą wsparcia w tworzeniu miejsc pracy i nowych firm.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/